

Marie Kovalová (roz. Vlčková)

Narodila se 4. srpna 1911 v Olešné u Přibyslavi (na Vysočině) manželům Vlčkovým. Otec jí zemřel, když jí bylo deset, a to na následky zranění z první světové války. Matka se pak znovu provdala a porodila další dceru, Boženu. O tu se však kvůli matčině vyčerpanosti a nemoci musela starat Marie. V roce 1936 si Marie vzala Josefa Kovalu, čerstvě vystudovaného právníka. Narodili se jim dva synové, Vladimír a Miroslav. V roce 1946 se usadili v Litoměřicích. Byla intenzivně činná v hnutí „Katolická akce“, kde měla na starost péči o kněžský dorost a finančně-hospodářské záležitosti semináře. Organizovala přednášky, zájezdy na poutní místa, apod. Také byla přijata do třetího řádu sv. Dominika. Později velmi úzce spolupracovala s litoměřickým biskupem, panem Trochou. Komunisté ji proto začali bedlivě sledovat, a připravovat její zatčení. Mezitím jí v roce 1950 zemřela i maminka. Komunisté se snažili převzít vládu nad Římskokatolickou církví a postupně ji rozkládat. I biskupa Štěpána Trochtu tato politika ovlivnila, a ne bezvýznamně. Kromě jiného byl ve své rezidenci neustále hlídán. Každý, kdo s ním chtěl mluvit, byl kontrolován a legitimován. Paní Kovalová s ním spolupracovala a navštěvovala ho. Dne 25. srpna 1952 byla zatčena a v Praze dne 20. března 1953 odsouzena za velezradu a vyzvědačství na 14 let odnětí svobody, k propadnutí veškerého majetku a dalším vedlejším trestům. Její syn Miroslav o tom řekl: *„Vrhli k nám pánové z StB, kdeco rozmetali a maminku odvedli. Do soudu v březnu 1953 (více než půl roku po zatčení) jsme o ní nic nevěděli.“* Dne 16. ledna 1953 byl odsouzen i biskup Trochta, avšak na 25 let vazby. Následně i Mariin manžel, Josef Koval, byl 21. března (u soudu, kam byl předvolán pouze jako svědek) zatčen a odsouzen na 7 let vězení. Prý své ženě pomáhal, proto je nepochybně vinen... Veškerý jejich majetek byl rozprodán, rozkraden a zbytek vyhozen. Posudek města zněl: *„... ještě mladí, inteligentní a vlivní, schopní za sebou strhnout půl města, proto navrhuje se nejvyšší trest.“* Dvanáctiletý Vladimír a sedmiletý Miroslav byli umístěni do dětského domova. Bylo jim namluveno, že se jich rodiče zřekli, kdyby jen podepsali jeden papír (spolupráci s StB), mohli by zase být všichni spolu, ale oni raději opustili svoje děti, než aby se někde podepsali... Že prý jsou horší než vrazi, protože zradili lidově demokratické zřízení. I jiní lidé je ovšem odsuzovali. Sama paní Kovalová k tomu říkala: *„Vím, že kdybych to podepsala, stejně by mě nepustili, a navíc bych zradila Boha i sebe.“* Děti alespoň mohly z dětského domova jezdit na prázdniny k tetě Boženě.

Paní Kovalová překonala trápení ve vyšetřovací vazbě v pražské Bartolomějské ulici, na Pankráci, ve vyšetřovnách v Ruzyni a Liberci, nakonec skončila ve věznici v Pardubicích. Vedle týrání ze strany dozorců, trpěla teror ze strany jiných vězenkyň (politické vězenkyně a řeholnice byly promíchány se skutečnými kriminálnicemi). Často byla zavírána do korekce, samoty s otřesnými poměry, překonávala nelidské ponižování, prodělala též několik závažných onemocnění, které nebyly léčeny, přestože měla nárok na léky. Např. těžkou žloutenku proto zmírňovala květy měsíčku rostoucího mezi dlažebními kostkami vězeňského dvora. Avšak jednou kvůli krvácení musela být odvezena na operaci do Prahy, nepodařilo se jí uspat, proto musela snášet ukrutnou bolest a ještě dva vězeňské strážníky se samopalem nad sebou, aby náhodou nemluvila s lékaři. Ve věznici se snažili, aby ženy ztratily poslední zbytky své lidské důstojnosti, musely stát na chodbě nahé, a to i několik hodin. Tyto nástupy byly zpestřovány sprostými nadávkami, například: *„Z vašich dětí uděláme bezprizorní parchanty a vy stejně chcípnete!“*

Pan biskup Trochta při vzpomínkách na trpěný komunistický teror podotkl: *„K tomu by se Němci nesnížili.“*

Přes snahu vymýtít nejen z paní Kovalové, ale i z celé společnosti, veškeré náboženské a duchovní hodnoty, její víra se upevňovala a rostla, víra, modlitby a řídké kontakty se vzdělanými spoluvězeňkyněmi nejen jí v těchto krutých dobách udržovaly zdravý rozum.

Paní Marie se velice rmoutila tím, že nemůže vychovávat své syny, že s nimi nemůže trávit jejich

dospívání, že jim nemůže být matkou. Ve vězení se kromě mnoha zajímavých žen setkala s jistou řádovou sestrou, která jí prorokovala, že ještě bude mít holčičku. Paní Kovalová se prý nad tím jen pousmála.

Díky uvolnění politické situace dostali během jara 1960 pan i paní Kovalovi amnestii. Po sedmi letech mučení vyšli z vězení s podlomeným zdravím. Kvůli zabavení majetku nic neměli. I snubní prsten jí byl zabaven, jejímu manželovi zůstal, neboť se jim ho nepodařilo strhnout. Chvíli bydleli u tety Josefa Kovala v Praze, museli se však vrátit do Litoměřic, protože si je vyžádali zdejší komunisté, a také proto, že bylo nežádoucí, aby se stýkala s panem Trochtou, jenž přebýval v Praze. V Litoměřicích byli pod přísným dozorem. Žili se svým mladším synem Miroslavem, starší Vladimír se s nimi již nesžil a brzy se oženil. V roce 1964 do Litoměřic přivezl svou dvoutou dceru Evu s tím, aby ji vychovávali. Tak se proroctví o holčičce splnilo. Od té chvíle malou Evičku vychovávala paní Kovalová s manželem.

Později opět udržovali s panem, tehdy již kardinálem Trochtou, úzké přátelské vztahy, až do jeho záhadné smrti v roce 1974. I přes všechny strasti měli manželé odvalu dále pokračovat v náboženských aktivitách. U Kovalů fungovala podzemní církev, scházeli se zde duchovní, sloužily se mše. Paní Kovalová byla velmi pohostinná a pro mnoho přípravných kněží z tajného litoměřického semináře se stala druhou matkou. Pan Kovala zemřel v březnu 1989. Jeho manželka ho přežila o deset let. Poslední léta svého života strávila v rodině své vnučky, „kdy nemoc a stáří byly poslední zkouškou, kterou přijímala a přinesla jako oběť tomu, který pro ni zemřel na kříži.“^[1] 4. 8. 1999 v den svých 88 narozenin tato statečná žena zemřela.

Její životní příběh zachytil manžel její vnučky Evy, ing. Petr Chaloupský v knížečce *Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? – Život Marie Kovalové (CHALOUPSKÝ PETR: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy“; KRYSTAL OP; Praha 2007)*, podle níž je tento její stručný životopis s laskavým svolením rodiny Chaloupských zpracován.

Zpracoval: Karel Pacovský, 5.B

^[1] Napsal Mons. Dominik Duka, biskup královehradecký